

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з наукової роботи, проф. О.Власенко

«_____» _____ 202__р.

ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

навчальної дисципліни

з підготовки доктора філософії

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **22 Охорона здоров'я**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **222 Медицина, 228 Педіатрія**

(код і найменування спеціальності)

2022 рік

Вінниця

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет
ім. М.І. Пирогова

РОЗРОБНИКИ:

д.мед.н, проф. Коноплицький В.С.

к.мед.н., ас. Солейко Д.С.

Обговорено на засіданні кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та рекомендовано до затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії «14» квітня 2020 року, протокол № 10.

Схвалено на центральній методичній раді / науковій комісії та рекомендовано до затвердження вченою радою 24.05.2022р., протокол №7.

Змістовний модуль 1. Ургентна дитяча хірургія.

Тема 1.

Фурункул.

Знати. Етіологія, особливості патогенезу, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування. Особливості хірургічного лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 2.

Карбункул.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 3.

Панаріцій.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 4.

Пароніхій.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 5.

Лімфаденіт, абсцес, флегмона, бешиха.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 6.

Мастит.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 7.

Псевдо-фурункульоз.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти.

Тема 8.

Флегмона новонароджених.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 9.

Парапроктит.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренувати запальне вогнище.

Тема 10.

Гострий гематогенний остеомієліт.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Особливості та строки іммобілізації ураженої кінцівки. Реабілітація. Диспансерний нагляд

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Здійснювати остеопункцію, накладати остеоперфорацію. Розкрити та роздренувати основне та септичні запальні вогнища. Призначити посиндромну терапію септичного стану. Накласти іммобілізацію, розвантажувальний витяг.

Тема 11.

Хронічний гематогенний остеомієліт.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Маркери хронічного запального процесу та їх трактування. Особливості та строки іммобілізації ураженої кінцівки. Реабілітація. Диспансерний нагляд.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Здійснювати остеопункцію, накладати остеоперфорацію. Розкрити та роздренувати основне та септичні запальні вогнища. Призначити посиндромну терапію септичного стану. Накласти іммобілізацію, розвантажувальний витяг. Видаляти секвестри, нориці, робити остеотомію, пластику кістковим сегментом дефекту кістки.

Тема 12.

Артрити в дитячому віці.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Пропунктувати суглоб. Здійснити забор патологічного суглобового вмісту на цитологічне, бактеріоскопічне дослідження, висів.

Тема 13.

Сепсис.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Реабілітація.

Вміти. Призначити антибактеріальну терапію імперічним шляхом та за результатами антибіотикограми. Розкрити та роздренування запальних вогнищ. Призначити та трактувати результати додаткових методів обстеження. Призначити посиндромне лікування септичного процесу.

Тема 14.

Переломи верхніх кінцівок.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, особливості іммобілізації. Покази до консервативного лікування. Особливості переломів у дитячому віці. Покази до оперативного лікування. Обсяг лікування.

Вміти. Здійснювати закрити та відкрити репозиції. Накладати різні види іммобілізації – гіпсова іммобілізація, шини, фіксуючі пов'язки. Накладати скелетний витяг, ОМС.

Тема 15.

Переломи нижніх кінцівок.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, особливості іммобілізації. Особливості переломів у дитячому віці. Покази до консервативного лікування. Покази до оперативного лікування. Обсяг лікування.

Вміти. Здійснювати закрити та відкрити репозиції. Накладати різні види іммобілізації – гіпсова іммобілізація, шини, фіксуючі пов'язки. Накладати скелетний витяг, ОМС.

Тема 16.

Переломи плоских кісток.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, особливості іммобілізації. Покази до консервативного лікування. Покази до оперативного лікування. Обсяг лікування.

Вміти. Накладати ОМС.

Література.

1. Бензар І.М. Політравма у дітей : навч.-метод.посіб. /І.М.Бензар, В.Є.Бліхар, Б.М.Боднар, за ред. А.Ф.Левицького. – Укрмедкнига. – Тернопіль. – 2014. -200 с.
2. Боднар О.Б. Хронічний колостаз у дітей (хірургічний погляд на проблему) // О. Б. Боднар, О.П. Дзам, В.П. Притула [та ін.]. – Чернівці: БДМУ, 2016. – 199 с.
3. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.1. – 365 с.
4. Погорілий В.В. Дитяча хірургія. Част.1/ під заг. ред. В.В. Погорілого, О.Г. Якименко, В.С. Коноплицького, В.А. Навроцького. – ПП “ТД Едельвейс і К”. – Вінниця. – 2016. – 352с.
5. Погорілий В.В. Дитяча хірургія: метод. реком., част.1 / В.В. Погорілий, Н.Г. Пшук, О.Г. Якименко, В.А. Навроцький. – ПП “ТД Едельвейс і К”. – Вінниця. -2016. -351с.
6. Порушення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез /В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, В.С. Коноплицький та ін.; За ред. проф. В.Ф. Рибальченка, В.В. Бережного, В.С. Коноплицького, П.С. Русака. – К.: ПП «ІНПОЛ ЛТМ», ТОВ «Друкарня "Рута"», 2018. – 548 с.
7. Русак П.С. Вади розвитку черевної стінки у дітей / П.С. Русак, В.С. Коноплицький, О.Д. Фофанов. – Житомир: «Полісся», 2020. – 148 с.

8. Сілкіна Ю.В. Медична ембріологія з основами тератології/ Сілкіна Ю.В., Веропотвелян М.П., Данкович Н.О.- Вінниця: Нова Книга, 2019. – 208с.
9. Хронічний колостаз у дітей (хірургічний погляд на проблему) / О.Б. Боднар, О.П. Дзам, В.П. Притула, Л.І. Ватаманеску, Г.Б. Боднар. – Чернівці: БДМУ, 2016. – 199 с.
10. Бениашвили Р.М. Амбулаторная травматология детского возраста: руководство/Бениашвили Р.М. – М: ГЭОТАР-Медиа, 2017. – 256 с.
11. Васильев А.Ю. Основы ультразвуковой диагностики в педиатрии и детской хирургии / А.Ю.Васильев, Е.Б.Ольхова. – Стром Россия. – 2019. – 340 с.
12. Васильчишина А.В. Перинатальна анатомія сидничної ділянки / А.В. Васильчишина, Т.В. Хмара, Я.М. Васильчишина. – Чернівці: Медуніверситет, 2017, - 220 с.
13. Воробьев Г.И., Ачкасов С.И. Болезнь Гиршпрунга у взрослых. - М.: Литтера, 2009. – 256 с.
14. Воротинцева Н.С. Боль в животе и диспепсия у детей. Дифференциальная диагностика/ Воротинцева Н.С., Михайлов М.В., Авдеева Т.Г., Воротынцева С.Г. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2009. -176с.
15. Гойда Н.Г., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К. Уніфікований клінічний протокол "Початкова, реанімаційна і післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні". Київ. 2014, 18 с.
16. Гойда Н.Г., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К. Уніфікований клінічний протокол "Початкова, реанімаційна і післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні". Київ. 2014, 18 с.
17. Детская колопроктология: Руководство для врачей / Под общ. ред. Гераськина А.В., Дронова А.Ф., Смирнова А.Н. – М.: Издательская группа «Контэнт», 2012. – 664 с.
18. Диагностика и лечение стеноза пищевода у детей /Д.Ю. Кривченя, А.Г. Дубровин, С.А. Андреещев. – К.: Лига-Информ, 2008. – 182 с.
19. Дмитриева Е.В. Ультразвуковая диагностика аппендицита у детей / Дмитриева Е.В., Буланов М.Н.- Видар-М., -2014.-208с.
20. Дробышева О.М. Анатомио – физиологические особенности детского и пожилого возрастов / О.М. Дробышева, В.В. Литвинова. – Краснодар, 2015. – 300 с.
21. Дужий І.Д. Гострий грудний біль (диференціальна діагностика) / І.Д. Дужий. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 304 с.
22. Ерофеев Н.П. Физиология центральной нервной системы / Н.П. Ерофеев. – С-Пб., СпецЛит, 2014. - 192 с.
23. Ерпулева Ю.В. Клиническое питание у детей в ежедневной практике хирурга/ Ерпулева Ю.В. – М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 64с.
24. Запруднов А.М. Заболевания кишечника в детском возрасте / Запруднов А.М., Харитонова Л.А., Григорьев К.И., Аронов А.Ф. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2018. – 488 с.
25. Клиническое обследование ребенка / А.В. Катилов, Д.В. Дмитриев, Е.Ю. Дмитриева, С.Ю. Макаров. – Винница : Нова книга, 2016. – 560 с.
26. Козлов Ю.А. Хирургические болезни недоношенных детей: Национальное руководство / под ред. Ю.А.Козлова, В.А.Новожилова, А.Ю.Разумовского.- ГЭОТАР – Медиа. – 2019. – 592с. ISBN: 978-5-9704-5072-7
27. Козлова Ю.А. Атрезия пищевода./ Козлова Ю.А., Подкаменева В.В., Новожилова В.А. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2015. -352с.
28. Holschneider A.M. Anorectal malformations in children: embryology, diagnosis, surgical treatment, follow-up / A.M. Holschneider, J.M. Hutson. - Springer, New York. 2006. – 480 p.
29. Holschneider A.M. Hirschprung's disease and allied disorders / A.M. Holschneider, P. Puri. - Springer, Berlin. 2008. – 414 p.
30. Hutson J.M., Spencer W. Beasley The Surgical Examination of Children, 2nd edition // Springer, Berlin, Heidelberg. 2013, 310 p.

Змістовний модуль 2. Вади розвитку у дітей.

Тема 1.

Подвоєння нирки. Міхурово-сечівниковий рефлюкс.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, сучасні методи хірургічного та мало-інвазивних методів лікування.

Вміти. Тракувати результати додаткових методів обстеження, визначати необхідний обсяг рентгенологічних методів обстеження. Виконувати катетеризацію сечового міхура, екскреторну урографію, мікційну цистографію, надавати невідкладну допомогу при генералізованих алергічних реакціях, спричинених йод-вмісними препаратами.

Тема 2.

Екстрофія сечового міхура. Гіпоспадія. Епіспадія.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати клінічну форму захворювання згідно сучасної класифікації, виконувати катетеризацію сечового міхура при екстрофії сечового міхура, гіпоспадії, епіспадії. Володіти методиками хірургічного лікування гіпоспадії та епіспадії.

Тема 3.

Дисплазія кульшових суглобів.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати симптоми Маркса-Ортолані, Шасон'яка, Богданова, Дюпюїтрена, Тренделенбурга. Визначати покази до консервативного та хірургічного лікування. Обирати та накладати імобілізуючі апарати примусової фіксації в залежності від клінічної форми захворювання.

Тема 4.

Вроджена кривошия. Вроджена клишоногість.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати покази до консервативного та хірургічного лікування. Обирати та накладати імобілізуючі апарати примусової фіксації в залежності від клінічної форми клишоногості.

Тема 5.

Полідактилія, синдактилія, арахнодактилія.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Тракувати результати рентгенологічних методів обстеження. Визначати покази та об'єм хірургічного лікування.

Тема 6.

Гемангіоми, лімфангіома, папілома, атерома, ліпома, фіброма, келоїд.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження. Володіти методиками хірургічного та консервативного лікування.

Тема 7.

Дермоїдна кіста або дермоїд, тератома.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження. Володіти методиками хірургічного та консервативного лікування.

Тема 8.

Нейрофіброматоз, тимоми.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження, форму захворювання згідно сучасної класифікації, необхідний об'єм консервативного та хірургічного лікування, покази до хірургічного лікування згідно сучасних протоколів дитячої онкології.

Тема 9.

Нефробластома.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження, форму захворювання згідно сучасної класифікації, необхідний об'єм консервативного та хірургічного лікування, покази до хірургічного лікування згідно сучасних протоколів дитячої онкології.

Тема 10.

Нейробластома.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження, форму захворювання згідно сучасної класифікації, необхідний об'єм консервативного та хірургічного лікування, покази до хірургічного лікування згідно сучасних протоколів дитячої онкології.

Тема 11.

Пигментні пухлини.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження, форму захворювання згідно сучасної класифікації, необхідний об'єм консервативного та хірургічного лікування, покази до хірургічного лікування згідно сучасних протоколів дитячої онкології.

Тема 12.

Остеома, остеїд-остеома, остеохондрома, фіброзна дисплазія кістки.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження, форму захворювання згідно сучасної класифікації, необхідний об'єм консервативного та хірургічного лікування, покази до хірургічного лікування згідно сучасних протоколів дитячої онкології.

Тема 13.

Рабдоміосаркома, остеогенна саркома, саркома Юїнга.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження, форму захворювання згідно сучасної класифікації, необхідний об'єм консервативного та хірургічного лікування, покази до хірургічного лікування згідно сучасних протоколів дитячої онкології.

Література.

1. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. – Т.2. – 388 с.
2. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. – Т.3. – 394 с.
3. Переяслов А.А. Мальротация кишечника у детей: від ембріогенезу до наслідків/ Переяслов А.А. Рибальченко В.Ф., Лосєв О.О. – К.: ПП «ІНПОЛ ЛТМ», 2019. -226с.
4. Бельмер С.В. Болезни поджелудочной железы у детей / под ред. С.В.Бельмера, А.Ю.Разумовского, А.И.Ханкина [и др.]. – Медпрактика. – 2019. – 528 с.
5. Бензар І. Судинні аномалії у дітей / І. Бензар, А. Левицький, В. Бліхар. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – 360 с.
6. Козлова Ю.А. Непроходимость желудочно-кишечного тракта у детей/ Козлова Ю.А., Подкаменева В.В., Новожилова В.А. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2017. -752с.
7. Коноплицький В.С. Апендицит у дітей: вікові особливості клінічних проявів та епонімична симптоматика / В.С. Коноплицький, В.В. Погорілий, О.Г. Якименко, О.О. Фомін. – Вінниця, ТОВ «ТВОРИ». – 2020. – 112 с.
8. Ксьонз І.В. Практичні навички з дитячої хірургії та реаніматології / І.В. Ксьонз, Є.М. Гриценко, Д.А. Шкурупій. – Полтава, видавництво «Сімон», 2015. – 127 с.
9. Лима М. Детская урология. Современные операционные методики : от внутриутробного периода до пубертата / Марио Лима, Джанантонио Манцони. – ГЭОТАР –Медиа. – 2018. – 464с.
10. Маев И.В. Синдром раздраженного кишечника. Римские критерии IV. О роли висцеральной гиперчувствительности и способах ее коррекции / И.В. Маев, С.В. Черёмушкин, Ю.А. Кучерявый. – М.: Прима Принт, 2016. – 64 с.
11. Мазур В.Г. Лучевая диагностика аномалий и пороков развития пищеварительного тракта у детей : Методическое пособие / В.Г.Мазур, Е.А.Сотникова, Е.А.Савалей. – СПб.-Спец-Лит. – 2019. – 38с.
12. Макаров А.В., Данилов О.А., Сокур П.П. Рибальченко В.Ф., Юрченко М.І. Хвороби стравоходу у дітей. – К.: КМАПО, 2003. – 358 с.
13. Мельникова И.Ю. Запоры у детей: руководство, 2-е изд., перераб. и доп./ Мельникова И.Ю., Новикова В.П., Думова Н.Б. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2015. -160 с.
14. Мяделец О.Д. Гистология, цитология и эмбриология человека. Часть 2. Частная гистология / О.Д. Мяделец. - Витебск: ВГМУ, 2016. – 493 с.
15. Некротизующий энтероколит у новорожденных / І.О. Македонський, Т.К. Знаменська, Т.К. Мавропуло, О.М. Горбатюк, О.В. Воробйова. – Житомир.: Видавець О.О. Євєнюк, 2019. – 208 с.

16. Ніколаєва Н.Г. Педіатрична хірургія. Вибрані лекції / Н.Г. Ніколаєва. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 1999. – 188 с.
17. Неонатальная хирургия / Под ред. Ю.Ф. Исакова, Н.Н. Володина, А.В. Гераськина. – М.: Издательство «Династия», 2011. – 680 с.
18. Основы клинического питания в детской практике / Д.В. Дмитриев, В.С. Коноплицкий, А.В. Катилов и др. – Винница: Нова Книга, 2015 – 184 с.
19. Парфенов А.И. Хронический запор / А.И. Парфенов, Л.Х. Идейкина, А.А. Беляева [и др.]. – М.: Прима Принт, 2016. – 52 с.
20. Петухов А.В. Гнойные заболевания легких и плевры : учеб.-метод.пособ./ А.В.Петухов.-Витебск. – 2016. – 72 с.
21. Подкаменев В.В. Неотложная абдоминальная хирургия детского возраста : учеб. пособ. / В.В.Подкаменев. – ГЭОТАР – Медиа. – 2016. – 208 с.
22. Подкаменев В.В. Хирургическая гастроэнтерология детского возраста / В.В. Подкаменев. – М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2012. – 488 с.
23. Пугачев А.В. Острый аппендицит / А.В. Пугачев, Е.Е. Ачкасов. – Научная мысль. Инфра. – М. -2019. -192 с.
24. Разин М.П. Детская хирургия, учебник / М.П. Разин, С.В. Минаев, И.А. Турабов, Стрелков Н.С. – М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. – 688 с.
25. Разин М.П. Гематогенный остеомиелит у детей / М.П.Разин, Н.С.Стрелков. – ГЭОТАР – Медиа. – 2018. – 160 с.
26. Разумовский А.Ю. Болезнь Гиршпрунга у детей: Руководство для врачей / под ред. А.Ю. Разумовского, А.Ф. Дронова, А.Н. Смирнова, В.В. Холостовой. – ГЭОТАР – Медиа. – 2019. – 368 с.
27. Разумовский А.Ю. Детская хирургия. Национальное руководство. Краткое издание. / А.Ю. Разумовский. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. -784 с.
28. Jeffrey J.F., Lanzkowsky L.Ph. Lanzkowsky's manual of pediatric hematology and oncology, 6th ed., Elsevier. 2016, 788 p.
29. Jeffrey R.W. , Kay H. M. Pediatric Gastrointestinal and Liver Disease, 5th edition // Elsevier. 2015, 1216 p.
30. Mattei P. Fundamentals of Pediatric surgery / Springer, New York. 2011, 922 p.
31. Pena A. Surgical treatment of colorectal problems in children / A. Pena, A. Bischoff. - Springer, New York. 2015. – 497 p.
- 32.

Модуль 3. Надзвичайні стани в дитячій хірургії.

Тема 1.

Комбінована травма. Сполучна травма.

Знати. Етіологія, патогенез, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Тактика лікаря на етапі стаціонарного лікування.

Вміти. Надавати першу медичну допомоги при політравмі. Призначати посиндромне лікування.

Тема 2.

Поєднана травма.

Знати. Етіологія, патогенез, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Тактика лікаря на етапі стаціонарного лікування. Надання першої медичної допомоги при політравмі на догоспітальному етапі. Вимоги до транспортування хворих із політравмою.

Вміти. Надавати першу медичну допомоги при поєднаній травмі. Призначати посиндромне лікування.

Тема 3.

Кровотечі із верхніх, середніх та нижніх відділів ШКТ.

Знати. Етіологія, патогенез, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика.

Вміти. Визначати об'єм необхідних діагностичних заходів, проводити диференційну діагностику.

Тема 4.

Кровотечі із верхніх, середніх та нижніх відділів ШКТ.

Знати. Основні напрямки консервативного лікування, критерії та покази до хірургічного лікування в залежності від етіологічного фактору та ступеню активності кровотечі. Об'єм хірургічного лікування.

Вміти. Призначати консервативне лікування, замісну терапію в залежності від етіологічного фактору та ступеню активності кровотечі. Володіти методиками хірургічної зупинки кровотечі.

Тема 5.

Травматичний шок.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі.

Вміти. Розраховувати об'єм інфузійної терапії. Проводити посиндромну терапію травматичного шоку.

Тема 6.

Больовий шок.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі.

Вміти. Розраховувати об'єм інфузійної терапії. Проводити посиндромну терапію больового шоку.

Тема 7.

Синдром внутришньогрудної напруги.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Тактика надання допомоги на догоспітальному етапі.

Вміти. Виконувати плевральну пункцію, пасивне та активне дренування плевральної порожнини, кісти, абсцесу легені.

Тема 8.

Класифікація дренажів, покази до їх застосування.

Знати. Види дренування, покази до їх застосування. Покази до пункційного та оперативного методів лікування синдрому внутришньогрудної напруги.

Вміти. Підготувати системи активного та пасивного плеврального дренажів до використання.

Тема 9.

Септичний шок.

Знати. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика. Диференційна діагностика.

Вміти. Визначати необхідні додаткові методи обстеження з метою визначення первинного запального вогнища та вторинних септичних вогнищ.

Тема 10.

Септичний шок.

Знати. Надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі. Характеристика основних груп медичних препаратів терапії септичного шоку. Посиндромне лікування.

Вміти. Призначати посиндромну корекцію септичного шоку. Розраховувати склад та об'єм інфузійної терапії.

Література.

1. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. - Т.1. – 365 с.
2. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. - Т.2. – 388 с.
3. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. - Т.3. – 394 с.
4. Рибальченко В.Ф. Порухення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез / В.Ф.Рибальченко, В.В.Бережний, П.С.Русак. – ПП “ІНПОЛ ЛТМ” Київ. – 2018. – 547 с.
5. Рибальченко В.Ф. Синдром закрепи у дітей / В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, П.С. Русак [та ін.]. – К.:ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», 2015. – 234 с.
6. Руденко Д.Н. Синдром «острой мошонки» у детей / Д.Н. Руденко, И.А. Скобеюс, А.В. Строцкий. – Минск: БГМУ, 2015.-16 с.
7. Рыков М.Ю. Венозный доступ при лечении детей с онкологическими заболеваниями/ Рыков М.Ю., Поляков В.Г. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2017. -272с.
8. Рыков М.Ю. Детская онкология: учебник / М.Ю. Рыков, И.А. Турабов. – ГЭОТАР – Медиа. – 2018. – 280 с.

9. Слободян О.М. Клінічна анатомія прямої кишки та відхідника / О.М. Слободян, Г.Я. Костюк, В.Г. Дуденко [та ін.]. – Чернівці, 2015. – 180 с.
10. Снетков А.И. Диагностика и лечение доброкачественных опухолей и опухолеподобных заболеваний костей у детей / А.И. Снетков, С.Ю. Батраков, А.К. Морозов. – ГЭОТАР – Медиа. – 2016. – 352 с.
11. Соловьев А.Е. Клиническая онкология детского возраста / А.Е. Соловьев. – ГЭОТАР – Медиа. – 2016. – 264 с.
12. Соловьев А.Е. Урология детского возраста: учебник / А.Е.Соловьев. – Эко – Вектор. – 2016. – 291с.
13. Стрелков Н.С. Гематогенный остеомиелит у детей / Стрелков Н.С. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2018. – 160 с.
14. Сухов М.Н. Внепеченочная портальная гипертензия у детей. Осложненное течение и сопутствующие заболевания / М.Н. Сухов. – Бином. – 2019. – 240 с.
15. Сушко В.И. Хирургия детского возраста /В.И. Сушко, Д.Ю. Кривченя, В.А. Дегтярь [и др.], под ред.В.И. Сушко, Д.Ю.Кривчени. – Медицина. – 2015. – 568с
16. Томилов А.Ф. Непосредственное исследование живота и органов брюшной полости: для самостоятельного совершенствования / А.Ф. Томилов. – Екатеринбург, УГМА, 2006. – 256 с.
17. Чубарова А.И., Ерпулева Ю.В. Современное ведение детей с синдромом короткой кишки и другими формами / А.И.Чубарова, Ю.В. Ерпулева. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. -88 с.
18. Шамсиев А.М. Распространенный аппендикулярный перитонит у детей / А.М. Шамсиев, Ш.А. Юсупов, М.П. Разин, Ж.А. Шамсиев / ГЭОТАР – Медиа.-2020.- 208 с.
19. Ahmed H. Al-Salem An illustrated Guide to Pediatric Urology Springer, Switzerland. 2017, 702 p.
20. Carachi R., Agarwala S., Tim j. Bradnock Basic Techniques in Pediatric Surgery // Springer, 2013.
21. Danielson J. Anorectal Malformations. Long-term outcome and aspects of secondary treatment / J. Danielson. - Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, - 2015. – 109 p.
22. Hoekman D.R. Studies on inflammatory bowel disease and functional gastrointestinal disorders in children and adults / D.R. Hoekman. – AMC-UvA, 2016. – 310 p.
23. Hoyte L. Biomechanics of the Female Pelvic Floor / L. Hoyte, M.S. Damaser. - Elsevier, 2016. – 550 p.
24. Nelson textbook of pediatrics, 20th ed. // Elsevier. 2016, 3388 p.
25. Parekh P.J. Colon Irrigation: Effective, Safe and Well-Tolerated Alternative to Traditional Therapy in the Management of Refractory Chronic Constipation / P.J. Parekh, D. Burleson, C. Lubin, D.A. Johnson // Journal of Clinical Gastroenterology and Hepatology. – 2018. – Vol. 2. – P. 1 – 5.
26. Pols H.A.P. Anorectal malformations / H.A.P. Pols. - Desiree van den Hondel, 2015. – 213 p.

Зав. кафедри дитячої хірургії

д.мед.н., проф.

Коноплицький В.С.